

[Wilhjelm]

ge, at dette forslag ligesom det forrige må ses under etiketten »positiv særbehandling«. Det er klart, det koster nogle penge, men den ligestilling, der blev talt om i ministerens redegørelsestale, kan man altså ikke opnå uden i et vist omfang at benytte positiv særbehandling. Det har vi gjort os klart, og det er også dette forslag udtryk for.

Hvad angår de konkrete punkter, sagde allerede ministeren – og flere ordførere har fulgt det op – at punkt 1 må bero noget på en misforståelse. Jeg tror nok uden at være ekspert på det område, at vi må erkende, at ordvalget ikke er det klareste eller mindst misforståelige, men vi er i hvert fald ganske klar over, at den praksis, der blev fulgt med de ni tyrkiske kvinder, som er nævnt i bemærkningerne, ikke er den, man har fastsat og statueret i de mere generelle regler, der siden er udarbejdet. Men det fremgår altså også af bemærkningerne, at det, man tænker på, er, at da vi havde brug for den arbejdskraft, da de blev lokket her til landet, var der ingen, der stillede noget krav, heller ikke om kursus i dansk; da kunne man godt bruge dem, som de var. Nu er der måske ikke så rigide krav, som formuleringen af punkt 1 kunne se ud til, men der er i hvert fald kravet om kursus i dansk. Jeg ved godt, der ikke er eksaminer bagefter og alt det dér, men der er altså et krav, som ikke fandtes nødvendigt, dengang man manglede disse menneskers arbejdskraft, og det er allerede en ny ting, som selvfølgelig har at gøre med ledigheden, som selvfølgelig har at gøre med en kraftigere sortering over for understøttelseskriterierne.

Jeg skal dog samtidig sige, at det indgik som en meget væsentlig del i vores kritik, at sprogkravet, da det i sin tid blev rejst over for de ni tyrkiske kvinder, blev stillet, uden at man samtidig opfyldte noget som helst i retning af at stille kurser til rådighed for de samme mennesker. Det er klart, at vores kritik i hvert fald vil være mindsket en del, hvis det viser sig – og arbejdsministeren var desværre meget kortfattet både på dette og de øvrige områder – at der er andeledes imødekommehed over for de rimelige krav, som indvandrernes organisationer har stillet som ønsker, lige siden de kom hertil, nemlig at der var kurser, hvor de kunne lære dansk. Det var der ikke for de ni tyrkiske kvinder; alligevel blev det stillet som en betingelse.

Om de andre ting vil jeg kun sige, at det er klart, vi ikke forestiller os, som hr. La-waetz ellers forsøgte at drive det til, at der var store kurser – man fik næsten indtryk af, for enkeltpersoner, i tyve sprog, og jeg ved ikke hvad – men at vi forestiller os noget i retning af det, fru Lilli Gyldenkilde var inde på, nemlig at man selvfølgelig må samle folk til disse kurser, og at der mange steder måske kun vil være basis for de faglige kurser på de fire, skal vi kalde det indvandrerhovedsprog og ikke på tyve sprog. Men hvad angår sikkerhedsbestemmelserne, mener vi faktisk alvorligt, at det må være på alle sprogene.

Det er blevet kaldt overbudspolitik, oven i købet af den socialdemokratiske ordfører, og det er vel specielt punkt 2 og punkt 3, der er blevet kaldt overbudspolitik. Jeg skal derfor sige om dette med faglige kurser på indvandrernes eget sprog, at så vidt jeg husker, er dette krav overtaget næsten ordret fra DASF-pjecen fra 1970, som en vis forbundsformand Anker Jørgensen skrev et meget behjertet forord til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg forslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om indvandrernes sociale rettigheder.

[Af Anne Grete Holmsgård (VS) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 5. Fremsat 10/10 80).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Lise Østergaard, fg.):

Om dette forslag skal jeg sige, at det er rigtigt, at der allerede for flertallet af sociale ydelser gives ligestilling for indvandrere i forhold til danske. Der er tale ikke bare om formel ligestilling, men om reel, fordi betingelserne for at opnå disse ydelser er bopæl her i riget og ikke et krav om dansk statsborgerskab. Det gælder dog ikke for sociale pensioner, ligesom der for børnetilskuddets vedkommende stilles særlige krav om opholdets længde.

Når man i den nordiske konvention om social tryghed på pensionsområdet har en særlig gunstig stilling for nordiske statsborgere, skyldes det, at de nordiske lande har en ret ensartet lovgivning på dette område, og en dansk statsborger, der tager til et af de andre nordiske lande, er sikret ret til fuld folke-, invalide- eller enkepension på samme vilkår som det andet nordiske lands statsborgere.

De konventioner om social sikring, som Danmark indgår med andre lande, hviler på gensidighed, hvorved danskere i det pågældende land sikres sociale rettigheder på linje med dette lands statsborgere, og en ensidig sikring af udlændinge i Danmark kunne gøre det vanskeligere at opnå en tilsvarende sikring af danske statsborgere i udlandet.

Men det er således, at adskillige andre lande end de nordiske nu er inddraget under gensidige aftaler i form af konventionssystemer, og der foregår forhandlinger med flere lande, således at problemerne vil blive løst for personer, der kommer fra lande med nogenlunde store indvandrergrupper. På den baggrund finder regeringen det ikke rimeligt at ændre lovgivningen således, at de gensidige konventioner bliver gjort overflødige.

Hvad angår dette at fjerne adgangen til at hjemsende en indvandrer, fordi vedkommende skønnes at skulle modtage vedvarende hjælp i mere end ét år, er det ifølge bistandsloven sådan, at der skal tages stilling til en eventuel hjemsendelse af en udlænding, hvis denne får behov for vedvarende hjælp til forsørgelsen, medmindre der i en aftale mellem Danmark og vedkommendes land er regler om vedvarende hjælp til forsørgelse her i landet. Dog er det sådan, at hvis den pågældende udlænding har opholdt sig her i

landet i en længere periode – og det vil ofte være tilfældet for indvandrere – vil der normalt ikke blive tale om hjemsendelse.

Men det må erindres, at reglen om hjemsendelse af forsørgelsesmæssige grunde også gælder i princippet for andre udlændinge end indvandrere; den gælder således også for nordiske statsborgere. Jeg mener ikke, der er noget, som kan begrunde, at vi på dette område skulle stille indvandlerne anderledes end andre udlændinge.

Hvad endelig angår forslaget om, at der findes informationsmateriale, som klart og forståeligt oplyser indvandlerne om deres sociale rettigheder og pligter, er jeg enig i, at det er en forudsætning for reel ligestilling på det sociale område, at indvandlerne er fuldt orienteret om deres sociale rettigheder og pligter, og der er derfor også udarbejdet informationsmateriale om disse emner.

Som vi har hørt det adskillige gange i dag, opholder der sig i øjeblikket udlændinge i landet, som repræsenterer ca. 70 forskellige sprog, og der findes derfor ikke trykt informationsmateriale på alle disse sprog, men mulighed for information i alle tilfælde.

Sprogproblemerne er i særlig grad knyttet til mange af de udenlandske kvinder, som kun langsomt lærer dansk, og derfor er det vigtigt, at der kan gives direkte mundtlig information om spørgsmål, som angår denne gruppe. Derfor har socialministeriet bl. a. i samarbejde med Komiteen for Sundhedsoplysning fremstillet kassettebånd med vejledning i forbindelse med sundhedsspørgsmål, bl. a. angående svangerskabsforebyggelse, og det er gjort på 6 forskellige sprog.

Med disse bemærkninger vil jeg på regeringens vegne afvise det foreliggende beslutningsforslag.

Erik B. Smith (S):

Socialdemokratiet vil ikke medvirke til, at alle indvandrere omfattes af konventionen om social tryghed mellem de nordiske lande. Begrundelsen er ikke mindst den, at vi erved afskærer eller vanskeliggør en sikring af danske statsborgeres retsstilling i en række andre lande. I øvrigt skal det sammenholdes med, at det sociale sikkerhedsnet omfatter alle, der opholder sig her i landet.

For så vidt angår pensioner og børnetilskud, der jo ikke udløses ved en social begi-

[Erik B. Smith]

venhed, kræver man en vis tilknytning til det danske samfund. En forkortelse af denne tilknytning bør efter vores opfattelse ske efter en gensidig overenskomst med indvandrernes hjemlande.

I beslutningsforslaget er der også et forslag om at udelukke muligheden for at hjemsende indvandrere, hvis det skønnes, at de skal modtage varig hjælp i mere end ét år. Hvis administrationen af denne bestemmelse gav anledning til, at man hjemsendte et stort antal indvandrere, burde man nok se nærmere på reglen, men det er jo allerede blevet oplyst tidligere i dag af indenrigsministeren, at det ikke er tilfældet, og jeg skal kort gentage, at kun 15 inden for de sidste 4½ år er hjemsendt efter bestemmelsen fra såkaldte tredjelande. Det vil sige, at administrationen ikke giver os anledning til betænkeligheder.

Vi er i den socialdemokratiske gruppe enige i, at det er nødvendigt med informationsmateriale, der klart oplyser om de sociale rettigheder og pligter, og vi har også forstået på socialministeren, at det er et problem, man arbejder med at få løst, men at man selvfølgelig må tage det hensyn, at der er tale om overordentlig mange og forskelligartede sprog, og at opgaven er vanskelig.

Afslutningsvis vil jeg sige, at et eventuelt udvalgsarbejde givet vil vise, hvor uhensigtsmæssigt det er at anvende den nordiske konvention som en fællesnævner for alle indvandrerspørgsmålene.

Brøndsted (V):

Jeg skal henvise til det, jeg sagde om det forrige forslag, vi behandlede, nemlig at netop her har både aftalerne mellem de pågældende repræsentative organisationer og information den allerstørste betydning.

Men jeg tror også, man må respektere, at der kan indgås aftaler imellem lande, der ligger på et nogenlunde lige niveau, som de nordiske lande gør det, og lande, der traditionelt igennem århundreder har haft en nær tilknytning til hinanden. Det er forkert, det er urealistisk, det er alt for vidtgående at tro, at sådanne aftaler lige så stille kan overføres på en hel række nye lande og nye områder; det er noget, der skal vokse frem. Vi må vel også sige, at Danmark er en ung nation med hensyn til at have fremmede som arbejdere, have indvandrere i det tal, som vi trods alt

har fået det gennem de sidste årtier. Derfor ville det ikke være rimeligt eller forsvarligt.

Vi vil være med til en behandling af dette forslag, men vi mener, det er alt for urealistisk, alt for vidtgående.

Agnete Laustsen (KF):

Det fremgik af indenrigsministerens redegørelse forleden, at udlændinge på lige fod med danske har ret til en lang række sociale ydelser. Det venstresocialistiske forslag indebærer imidlertid en betydelig udvidelse af indvandrernes rettigheder, bl. a. at alle indvandrere med opholdstilladelse i Danmark skal have ret til pension efter samme regler, som gælder ifølge konventionen mellem de nordiske lande – det vil altså sige efter tre år – samt at de skal have ret til børnetilskud på lige fod med danske statsborgere.

Må jeg med hensyn til de sociale pensioner pege på, at vi jo allerede i dag har konventioner, der bygger på gensidighed, med en lang række lande, bl. a. Tyrkiet og Jugoslavien. De forudsætter fem års ophold her i landet, før man bliver berettiget, men da langt størsteparten af indvandrerne jo kom i slutningen af 1960'erne, opfylder de rigeligt dette krav. Jeg går derfor ud fra, at venstresocialisternes forslag tager sigte på kommende indvandrere med fjernere familierelationer til de herboende indvandrere.

Indenrigsministeren nævnte forleden, og den fungerende socialminister bekræftede her i dag, at der var forhandlinger i gang med bl. Spanien, Marokko og Pakistan om konventioner. Jeg vil gerne understrege, at det er den konservative gruppes opfattelse, at i det mindste ligestilling landene imellem må være en absolut forudsætning for at tildele disse rettigheder.

Vi kan derfor ikke støtte forslaget om uden videre at give pensionsret efter tre år, ligesom vi af samme grund ikke kan støtte forslaget om straks at give alle indvandrere ret til børnetilskud.

Det foreslås endelig, at der skal udarbejdes socialt informationsmateriale, der kan oplyse alle indvandrere, også analfabeter, om deres sociale rettigheder. Københavns kommune har fremstillet en meget nydelig brochure om vejledning til fødende og nye mødre på engelsk, jugoslavisk, tyrkisk, arabisk og urdu. Der er bare lige den ting ved noget

[Agnete Laustsen]

sådan, at det koster penge. Som det tidligere er blevet nævnt – jeg tror, det var hr. La-waetz her i dag – er oplysning om, hvad så-danne forslag koster, noget, som sjældent ledsager forslag fra venstresocialisterne.

Jeg kan oplyse, at den nævnte brochure, der er kommet i København, er blevet ud-sendt i et antal af 6.000 eksemplarer og har kostet ca. 120.000 kr. Det synes jeg faktisk er billigt for den.

Men hvis man nu prøver at foretage det tankeeksperiment, at vi skulle dække alle sociale forhold – det er jo kun et lille kon-kret område, denne brochure dækker – på, skal vi være beskedne og sige bare 20-25 sprog plus eventuelt, hvad der skulle udar-bejdes af billedhæfter, lydånd og deslige, ja, så bliver der jo pludselig lidt mere realitet og saglighed bag de sikkert meget velmente in-tentioner.

Vi kan jo godt – det kan vi være enige om – i oprigtig velvilje tildele alle herboende såvel sociale ydelser som særlig undervisning og kulturtilskud, men jeg synes, vi må oply-se, hvad det vil koste såvel stat som kommu-ne, og ikke mindst anvis, hvor pengene egentlig skal tages fra.

Derfor må vi også, når vi skal føre en reel debat – og det synes jeg i øvrigt vi har gjort i dag – ikke glemme dette trods alt meget af-gørende argument, i erkendelse af at den danske befolkning i dag står over for fald i levestandard og besparelser, som rammer dybt ind i områder, som er betydningsfulde for det danske velfærdssamfund, f. eks. både undervisningsområdet og social- og sund-hedssektoren. Jeg spørger derfor: har vi på denne baggrund råd til denne udvidelse af vor socialforsorg for indvandrerne?

Pilgaard Andersen (FP):

Jeg skal ikke spille megen tid på dette beslutningsforslag; det vil vi fra fremskridts-partiets side helt klart afvise.

VS lægger op til, at indvandrerne skal om-fattes af den konvention, der er indgået mel-lem de nordiske lande, men både dette og forslaget om fremstilling af informationsma-teriale, der blev nævnt af den forrige taler, vil medføre nogle gevaldig store økonomiske byrder.

Jeg sætter også spørgsmålstegn ved forsla-get om, at man ikke længere skal kunne næg-

te fortsat opholdstilladelse til indvandrere, der får varig hjælp. Jeg mener, det er rime-ligt, at vi sender dem tilbage til deres hjem-land, og finder ikke nogen diskriminering deri. Jeg tror også, at vi i de tilfælde, vi kun-ne opnå samme rettigheder i de pågældende lande, ville blive udsat for nøjagtigt det sam-me, altså at vi blev sendt tilbage med den begrundelse, at vi udnyttede det system, der var i det pågældende land.

Jeg finder ikke, der er nogen urimelighe-der i den lovgivning, vi har i øjeblikket på dette område, og vil med disse ord klart afvi-se VS' forslag.

Birthe Nielsen (SF):

I modsætning til ordføreren for frem-skridtspartiet er vi i SF meget positivt indstil-let over for dette forslag, som giver indvan-drerne flere sociale rettigheder. Vi er enige med VS i, at det ikke er rimeligt, at indvan-drerne forskelsbehandles, heller ikke indbyr-des. Vi finder det også urimeligt, at visse grupper skal være afhængige af, om der er indgået en konvention med det land, som indvandrerne kommer fra.

Hvad angår f. eks. de sociale pensioner, har man vidt forskellige regler på dette om-råde. Der gælder visse regler for indvandre-re, der kommer fra EF-landene, andre regler for indvandrere fra de skandinaviske lande, f. eks. når det drejer sig om invalidepensio-ner. Endelig har man indgået nogle konven-tioner med de jugoslaviske og tyrkiske ind-vandrerens hjemlande.

Vi finder, der må være grundlag for at skabe ensartede regler, og vi er enige med VS i, at når indvandrerne har opholdt sig her i landet uafbrudt i mindst 3 år, må de også have ret til sociale pensioner. De er jo via deres lønarbejde med til at betale til den danske stat og kommunerne og må derfor også være berettiget til at få de samme ydel-ser og de samme sociale rettigheder som dan-ske statsborgere.

Jeg vil i den forbindelse heller ikke undla-de at nævne, at betænkningen af 1975 afgivet af en arbejdsgruppe netop har anbefalet, at indvandrere kun skulle bo her i landet i 3 år for at være berettigede til sociale pensioner. Derfor er der ikke noget særlig kontroversielt i dette forslag, som SF bestemt vil støtte.

[Birthe Nielsen]

Hvad angår invalidepension mener vi, det er rimeligt, at man har mulighed for at få invalidepension efter ét år, hvis man bliver invalideret i forbindelse med en arbejdsulykke her i landet.

Vi mener i det hele taget i socialistisk folkeparti, at såfremt invaliditeten sker i forbindelse med en ulykke, som jeg sagde før, må der gælde de samme regler som i de skandinaviske lande.

Hvad angår indvandrernes fortsatte opholdstilladelse i landet, finder vi det ikke rimeligt, at man kan udvise indvandrere, fordi de har fået offentlig hjælp ét år. Jeg er enig i det synspunkt, der er indeholdt i VS' forslag, at man ikke skal kriminalisere folk, der får socialydelse, og derfor udvise dem af landet.

En anden ting, jeg vil nævne her, som ikke er med i forslaget, men som jeg synes er meget vigtigt, er nogle undersøgelser, der er lavet om indvandrernes børn. Her vil jeg især pege på, at man skal intensivere støtten i det forebyggende arbejde inden for sundhedsplejen; det kniber det meget med i en del kommuner. Der er jo allerede i bistandsloven åbnet mulighed for at få sundhedsplejerske helt op til barnets 7. år. Det mener jeg skal udbygges, således at indvandrerbørn får større mulighed for at drage nytte af denne ordning.

Hvad angår informationsomfanget med hensyn til de sociale ydelser og sociale rettigheder, var fru Ebba Strange tidligere i dag inde på, at man skulle finde nogle lokaler eller nogle huse, hvor indvandrerne kunne mødes, og hvor der var materialer og informationsvirksomhed angående indvandrernes sociale rettigheder.

Vi vil arbejde videre i udvalget og se positivt på de forslag, VS her har stillet.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Da mit partis ordfører til dette beslutningsforslag, fru Aase Olesen, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne komme med en del bemærkninger om dette forslag om indvandrernes sociale rettigheder.

Jeg skal først sige, at det radikale venstre principielt tilslutter sig forslagsstillernes ønske om at ligestille indvandrere med andre mennesker i Danmark. Der er to veje at gå ved en sådan ligestilling: enten en lov eller

en konvention gennem en overenskomst med det pågældende land, og det er nok den rimeligste vej at gå, men det kan vi se på i udvalget.

Vi er her inde på et område, hvor det ikke uden videre er muligt at sige, at indvandrere selvfølgelig skal have samme rettigheder som andre uden hensyn til, om de opholder sig her eller ej. Jeg kan minde om, at vi jo heller ikke har sådanne regler, når det gælder EF-borgere, der er forudsætninger for, at de kan få de rettigheder, som danskere har. Derfor mener jeg, vi skal se nærmere på det i udvalget for at finde ud af, hvilke regler vi skal komme frem til.

I denne forbindelse er det nok nødvendigt, for at vi skal kunne få en god udvikling på hele dette område, at vi giver rimelig oplysning til danskere om, hvordan indstillingen er hos indvandrerne. Jeg skal understrege et citat, som der jo desværre er god brug for at gentage mange gange oppe fra denne talerstol og i øvrigt på ethvert sted, hvor man diskuterer fremmedarbejdere. Det er et citat fra den redegørelse, vi fik forleden, og det lyder således:

»Enhver tale om misbrug af vore sociale ordninger fra fremmedarbejders side er uden hold i virkeligheden.«

Det er der grund til at gentage mange gange.

Jeg tror, at en forudsætning for, at man får dette til at fungere godt, er, at man også er parat til at oplyse danskere mere om indvandrerne og deres kultur.

I forbindelse med dette spørgsmål om social ligestilling vil jeg gerne minde om, hvad indenrigsministeren sagde i sin redegørelse, nemlig at det nok vil være nødvendigt på nogle punkter at drøfte problemet med hensyn til særrettigheder. Her vil jeg gerne pege på et forhold, som jeg har fået henvendelse om. Jeg forstår udmærket, at en kvinde, der har et barn, og hvis mand forlader hende og barnet, ikke kan få stilling som enlig moder. Det får hun ikke, hvis manden er dansk statsborger, for så vil man afkræve ham hjælp til opdragelse og underhold af barnet. Og så slutter man: hvis nu en dansk kvinde er gift med en gæstearbejder og denne gæstearbejder af en eller anden grund bliver udvist, må hun stilles ligesom den kvinde, der er gift med en dansker. Men så må man være klar over, at hun er stillet i en betydelig

[Bernhard Baunsgaard]

vanskeligere situation, for der er vel ingen, der drømmer om, at det vil være muligt for hendes mand, der måske hører hjemme i Pakistan, med det levestandardniveau, der er derude, selv med den bedste vilje af verden at yde hjælp til kvinden herhjemme, så en formel ligestilling på dette område vil ikke hjælpe på denne situation.

Så kan man sige, at hun kunne lade være med at gifte sig med en gæstearbejder. Der er jo nok nogle, der vil ende dér, og så vil jeg svare: ja men hvad så med barnet?

Jeg vil håbe, at vi kan komme frem til, at det er et af de områder, hvor man kan tale om, at her er det nødvendigt, at vi har særregler. Denne familie, dette barn om ikke andre, rammes uforholdsmæssigt hårdt i sådanne tilfælde.

Så stilles der krav om, at der skal være tilstrækkeligt informationsmateriale. Det støtter jeg fuldt ud. Jeg har haft lejlighed til i flere tilfælde at gennemlæse det informationsmateriale, der er udarbejdet, og har kunnet konstatere, at det i en række tilfælde har været forældede regler, der er gengivet, og det må i hvert fald ikke ske.

Mølgaard (DR):

Jeg mener ikke at kunne udstede en blankoveksel lydende på ubetinget tilslutning til dette forslag. Dertil må dets konsekvenser analyseres nøjere. Men jeg vil godt sige, at retsforbundet nærer en uforbeholden sympati for forslaget. Ligestilling for alle i det danske samfund er nu engang blandt retsforbundets fornemste målsætninger. Det, der får mig til at tage en smule forbehold, er fremfor noget tanken om generalanvendelse af den nordiske konventions bestemmelser. Det må vejes og vurderes nøjere. Men lad mig a priori sige, at det ikke er ud fra et ønske om alternativt at få gensidige, bilaterale konventioner etableret i større omfang, at vi nærer en vis betænkelighed, sådan som andre ordførere har givet udtryk for det. Sådanne statsaftaler kan på nordisk plan indebære fornuft i betragtning af ligheden i en række henseender i social standard mellem de nordiske lande, men på den videre verdensscene er der ingen fornuft i for Danmark at forsøge sig med storpolitiske armbevægelser og fordækt imperialism med social tryk for i Danmark bosatte som handelsvare. Hensynet til det enkelte individ bosat i Danmark må og skal

være det principielle udgangspunkt. Det princip knæsætter forslaget fra VS' side, og det vil jeg godt anerkende som noget rigtigt.

Det er såmænd alene udnyttelsesomfanget, omkostningen og virkningen i det hele taget, vi ønsker kortlagt inden en endelig stillingtagen.

Som sagt er vi i det hele positivt indstillet over for forslaget.

Keld Albrechtsen (VS):

Jeg vil godt begynde med at takke for den modtagelse, forslaget fra nogle sider har fået i positiv retning, specielt den modtagelse, forslaget har fået fra SFs side, og også for den principielle tilslutning til den tankegang, der ligger bag forslaget, som kom til udtryk stærkest fra retsforbundets side, men også i betydeligt omfang fra hr. Bernhard Baunsgaards side.

Derimod må jeg nok sige, at reaktionen fra ministerens side var langtfra tilfredsstillende, og jeg var glad for den bemærkning, som hr. Mølgaard kom med om, at det er ganske forkert, hvis man betragter spørgsmålet om disse sociale rettigheder for indvandrere som en slags handelsvare, som man på bedste imperialistiske vis kan handle med de forskellige stater om ud fra danske interesser. Det, det drejer sig om, er simpelt hen at sikre ligestillingen dels, så vidt det overhovedet er gør ligt, mellem indvandrerne og de danske statsborgere, dels mellem de forskellige grupper af indvandrere.

Også spørgsmålet om de meget store forskelle, der i virkeligheden er mellem de forskellige grupper af indvandrere, specielt i pensionsspørgsmålet, blev nævnt. Der er indvandrere, som har rettigheder ifølge den skandinaviske konvention, de rettigheder, som vi altså ønsker skal udstrækkes til at gælde for alle indvandrere, og som sikrer, at man kan opnå pension efter 3 års ophold i Danmark. Der er nogle, der ved andre konventioner er sikret, at de kan opnå pension efter 5 års ophold i Danmark, og endelig er der nogle – og det er noget, man skal lægge meget mærke til – som efter de gældende regler slet ikke kan opnå pension. De er simpelt hen ikke dækket af systemet, og det betyder, at vi risikerer, at vi her i Danmark har folk boende, som i øvrigt opfylder alle betingelser for at modtage offentlige pensioner,

[Keld Albrechtsen]

men som på grund af at de ryger ud af systemet på denne måde, og på grund af at den danske regering altså betragter dette som en slags handelsvare, som man handler om med andre stater, simpelt hen ikke kan opnå pension. Det mener jeg er en ussel holdning at have fra regeringens og også, som det kom til udtryk, fra regeringspartiets side. Det er simpelt hen en uanstændig behandling, og i øvrigt er det en ganske lille gruppe, det drejer sig om.

Der blev fra borgerlig side talt en hel del om de økonomiske konsekvenser af dette forslag. De er begrænsede. Det er ikke så fantastisk store grupper, det drejer sig om, men det er til gengæld nogle helt elementære rettigheder, som skal sikres.

Det blev også nævnt, at man i øjeblikket kan miste opholdstilladelsen, hvis det skønnes, at man skal have varig bistandshjælp i mere end et år. Jeg var glad for, at SF's ordfører kunne tilslutte sig den tankegang, der ligger i vores forslag, nemlig at det vil være forkert, hvis man opretholder det skær af kriminalitet, der hviler over systemet i øjeblikket, det skær af kriminalitet, der kommer til at hvile på den langvarige hjælp, når man benytter den til at fratage folk muligheden for opholdstilladelse her i landet.

Vi vil vende tilbage til de mere konkrete ting under udvalgsbehandlingen. Jeg vil dog godt sige en enkelt ting om dette med yderligere information. Det er således, at ministeren faktisk erkendte, at der var et yderligere behov for informationsmateriale. Ministeren erkendte, at behovet ikke var dækket i dag, men ministeren mente ikke desto mindre ikke, at der var anledning til at foretage sig mere på dette område. Vi har bl. a. i bemærkningerne til forslaget påpeget, at der er nogle, som slet ikke eller kun vanskeligt er i stand til at læse det materiale, der kommer, og der er også problemer med sproget, som ikke er løst. Derfor må der fremstilles materiale, som sikrer, at folk, der ikke kan læse eller ikke læser særlig godt, får mulighed for at forstå, hvad det er for nogle rettigheder, som de skal kende, og her var et punkt, hvor jeg kunne være enig med ministeren: det er ikke nok for at få en reel ligestilling, at reglerne er ens for indvandrere og for danskere; der må også det til, at indvandrerne bliver i stand til at sætte sig ind i deres rettigheder.

I den forbindelse vil jeg slutte af med at understrege, som det også på udmærket vis kom frem i indenrigsministerens redegørelse, at i mange tilfælde, hvor indvandrere faktisk har et meget stærkt behov for at kende deres rettigheder, for at vide, hvor de står, vil de ikke kunne gøre brug af dem, fordi der er problemer med informationen. Det kan være en af grundene til, at denne befolkningsgruppe i mindre omfang bruger det sociale system, end danske statsborgere gør det, således som det kom frem i ministerens redegørelse. Der er også andre grunde, som jeg ikke detaljeret kan komme ind på, men alt i alt var det i hvert fald udmærket at få slået fast, at nogen som helst form for misbrug er der under ingen omstændigheder tale om; faktisk er der tale om, at disse grupper for bare at opnå samme behandling som danske statsborgere skal have en meget kraftigt styrket information.

Med disse bemærkninger vil jeg håbe, at socialdemokratiet under udvalgsbehandlingen vil se noget mere positivt på dette forslag. Specielt kan jeg da slutte af med at sige, at dette drejer sig ingeniunde om positiv særbehandling. Tværtimod. Det drejer sig om så nogenlunde at få tingene op på det niveau, hvor der er en vis lighed og en vis tilfredsstillende form for ligestilling dels mellem danske statsborgere og indvandrere, dels mellem de forskellige indvandrergrupper.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Enggaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om indvandrernes kulturaktiviteter.